



Soňa Gaborčáková
ministerka

Bratislava 18. 10. 2023
Číslo: 26745/2023-M_ODDLSP
129194/2023

ROZHODNUTIE

V konaní o rozklade účastníka konania poskytovateľa sociálnej služby: „CLEMENTIA“, Zariadenie sociálnych služieb Kovarce, Kovarce 11, 956 15 Kovarce, IČO: 00356891, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], IČO: [REDACTED], zo dňa 5. septembra 2023 proti rozhodnutiu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach, číslo záznamu: 97896/2023, číslo spisu: 19438/2023-M_ODPISVNR zo dňa 7. augusta 2023 vo veci uloženia pokuty podľa § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov za správne delikty podľa § 101 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov som podľa § 59 ods. 2 a podľa § 61 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 527/2003 Z. z. takto

r o z h o d l a:

Rozklad účastníka konania poskytovateľa sociálnej služby: „CLEMENTIA“, Zariadenie sociálnych služieb Kovarce, Kovarce 11, 956 15 Kovarce, IČO: 00356891 **s a z a m i e t a** a rozhodnutie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach, číslo záznamu: 97896/2023, číslo spisu: 19438/2023-M_ODPISVNR zo dňa 7. augusta 2023 **s a p o t v r d z u j e**.

O d ô v o d n e n i e

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach (ďalej len „ministerstvo“ alebo „správny orgán“) ako vecne príslušný orgán podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov rozhodnutím číslo záznamu: 97896/2023, číslo spisu: 19438/2023-M_ODPISVNR zo dňa 7. augusta 2023 rozhodlo o uložení pokuty za správne delikty podľa § 101 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“).

Proti rozhodnutiu ministerstva číslo záznamu: 97896/2023, číslo spisu: 19438/2023-M_ODPISVNR zo dňa 7. augusta 2023 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva“) podal poskytovateľ sociálnej služby: „CLEMENTIA“, Zariadenie sociálnych služieb Kovarce, Kovarce 11, 956 15 Kovarce, IČO: 00356891 (ďalej len „účastník konania“ alebo „poskytovateľ sociálnej služby“ alebo „dozorovaný subjekt“) rozklad zo dňa 5. septembra 2023, ktorý bol ministerstvu doručený dňa 5. septembra 2023.

Účastník konania podal rozklad proti rozhodnutiu ministerstva v lehote ustanovenej správnym poriadkom. Preskúmaniu rozkladom napadnutého rozhodnutia ministerstva nebránia žiadne procesnoprávne ani formálnoprávne prekážky.

Rozhodnutie ministerstva napadnuté rozkladom účastníka konania som preskúmala v celom rozsahu, t. j. preskúmala som nielen zákonnosť postupu ministerstva, ale aj zákonnosť a vecnú správnosť rozhodnutia ministerstva. Po preskúmaní veci som dospela k nasledovným zisteniam.

Zamestnankyne Inšpekcie v sociálnych veciach ministerstva (ďalej len „ISV“) na základe poverenia na výkon dozoru podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach č. 7/2023/ODPISVNR_SS začali podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. a) zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 10/1996 Z. z.“) dňa 04. 04. 2023 u poskytovateľa sociálnej služby výkon dozoru nad dodržiavaním zákona o sociálnych službách pri poskytovaní sociálnych služieb. Predmetom dozoru u poskytovateľa sociálnych služieb bolo dodržiavanie jeho povinností v období od 01. januára 2023 do dňa začatia výkonu dozoru pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnych služieb podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách, ako aj povinnosti poskytovateľa pri plnení štandardov kvality poskytovanej sociálnej služby podľa Prílohy č. 2 uvedeného zákona – kritéria 1.8 (Prevenia krízových situácií a práca s rizikom v sociálnych službách. Používanie prostriedkov netelesného obmedzenia a telesného obmedzenia), kritéria 1.9 (Ochrana pred zlým zaobchádzaním) a kritéria 1.15 (Dôverník v sociálnych službách).

Ministerstvo v odôvodnení uvádza, že na základe ustanovenia § 15a ods. 3 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška MZ SR č. 259/2008 Z. z.“) a to osobitne jej novely č. 210/2016 Z. z. zariadenia sociálnych služieb,

ktorých priestory boli uvedené do prevádzky pred 1. októbrom 2016, pričom do tejto kategórie zariadení sociálnych služieb spadá aj účastník konania, mali splniť požiadavky podľa tejto vyhlášky účinnej od 1. októbra 2016 do 1. októbra 2018. Zákonomodárca takto prechodným ustanovením určil časovú „koexistenciu“ predchádzajúcej a novej právnej úpravy, ktorej účelom bolo upraviť transformáciu právne relevantných skutočností pôvodnej právnej úpravy na podmienky novej právnej úpravy. Poskytovateľ sociálnej služby však takto právnu úpravou určený časový úsek nijako nereflektoval a ani ku dňu začatia výkonu dozoru zo strany ISV (apríl 2023) podmienky podľa platnej právnej úpravy nenaplnil. Bolo by bývalo možné očakávať, že poskytovateľ sociálnej služby svojim aktívnym prístupom konal od jesene 2016 tak, že zrealizuje nevyhnutné kroky, či opatrenia smerom k naplneniu zákonom určených povinností. Poskytovateľ však tak nerobil. Ministerstvo súčasne v tomto správnom konaní hodnotí zodpovednosť poskytovateľa sociálnej služby ako objektívnu, neurčuje mieru zavinenia ani úmysel, či dôvod nedostatku aktivity poskytovateľa. Totiž, platná právna úprava takýto dôvod, či situáciu, kedy by bolo možné hodnotiť, prečo sa poskytovateľ so vzniknutým stavom (nesúlalom požiadaviek na ubytovacie zariadenie a reálneho stavu a podmienok tohto zariadenia sociálnych služieb) nevysporiadal, nikde nepredpokladá. Tento stav do času začatia výkonu dozoru alebo začatia tohto správneho konania pretrváva.

Ministerstvo ďalej uvádza, že podľa ustanovenia § 21 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) možno ubytovacie zariadenia, ktoré poskytujú hromadné ubytovanie, prevádzkovať, len ak spĺňajú požiadavky na vnútorné prostredie, priestorové usporiadanie, funkčné členenie, vybavenie a na prevádzku ubytovacích zariadení ustanovené (požiadavky) podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. Podľa ustanovenia § 21 ods. 3 tohto zákona sú právnické osoby, ktoré prevádzkujú ubytovacie zariadenia, povinné 1. zabezpečiť požiadavky podľa ustanovenia § 21 ods. 2; 2. vypracovať prevádzkový poriadok; a 3. predložiť ho regionálnemu úradu verejného zdravotníctva. K splneniu ani jednej z týchto vzájomne a logicky súvisiacich povinností poskytovateľom nedošlo. V zariadení sociálnych služieb Kovarce (ďalej len „ZSS Kovarce“) nie sú splnené požiadavky na maximálny počet ubytovaných v izbe podľa prílohy č. 5, tabuľky č. 8 vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z., podľa ktorej môžu byť v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení ubytovaní na jednej izbe najviac 3 prijímatelia sociálnych služieb. V ZSS Kovarce sú len dve izby trojlôžkové, 7 izieb je štvorlôžkových, 5 izieb päťlôžkových, 6 izieb šesťlôžkových, šesť izieb sedemlôžkových, 3 izby osemlôžkové a 1 izba je deväťlôžková. Taktiež podľa uvedenej vyhlášky a jej tabuľky je základným vybavením izby v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení stále lôžko pre každého ubytovaného prijímateľa, spoločný stôl, stolička pre každého ubytovaného, dvojdielna skriňa pre každého prijímateľa, nástenný vešiak, nádoba na odpadky. Zároveň na každé lôžko pripadá ďalšie príslušenstvo, ako nočný stolík, poduška, obliečka, prikrývka a obliečka, plachta, matrac. Vo viacerých izbách prijímateľov sociálnej služby sa okrem lôžka nenachádzalo žiadne ďalšie vybavenie. Na izbách chýbajú spoločné stoly a stoličky pre každého ubytovaného, nočné stolíky (izba č. 1 na prízemí má 7 lôžok a je bez spoločného stola a stoličiek, izba č. 3 na prízemí má 7 lôžok a je bez spoločného stola a stoličiek, prechodná izba č. 8/9 má 4 a 5 lôžok a je bez stola a stoličiek, izba č. 7 na prízemí má 7 lôžok a je bez spoločného stola a stoličiek, nočný stolík sa nachádzal len pri jednej posteli). Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. musia byť umývadlá vybavené zmiešavacou batériou s prívodom teplej vody a studenej vody, poličkou na odkladanie toaletných potrieb a zrkadlom. V záchodoch pre prijímateľov sociálnej služby v ZSS Kovarce sú umývadlá bez prítoku teplej vody. Vchod do spoločných záchodov pre prijímateľov sociálnej služby na prízemí nebol riešený tak, aby zabraňoval priamemu pohľadu do týchto priestorov, tak ako to ustanovuje § 11 ods. 1 vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. Pohľadom

z chodby a z izby č. 6 oproti na prízemí bol priamo viditeľný vnútorný priestor jednotlivých WC, miestnosť je dokonca bez vstupných dverí. Zriadená miestnosť na izoláciu chorých nie je vybavená zariadením na osobnú hygienu podľa ustanovenia § 12 ods. 1 vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. a chorým prijímateľom sociálnej služby je v tejto miestnosti k dispozícii len toaletná stolička. Priestory bývalého „kaštieľa“, v ktorých je sociálna služba poskytovateľom poskytovaná, nespĺňajú teda zákonné požiadavky pobytových sociálnych služieb. Ako je to uvedené i vyššie, poskytovateľ sa od roku 2018 doposiaľ nijako nevysporiadal, ani inak neriešil súlad so zákonnými požiadavkami, a nezaistil pre poskytovanie sociálnych služieb také priestory, ktoré spĺňajú požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov a ktoré by zaisťovali možnosť súkromia pre prijímateľov sociálnej služby. Súkromný priestor, teda také usporiadanie, vybavenie, opatrenia a podobne zo strany poskytovateľa sociálnej služby, ktoré by umožňovali realizáciu práva na súkromie a dôstojnosť prijímateľa sociálnej služby v danom zariadení úplne absentuje. Každá činnosť prijímateľa sociálnej služby je zdieľaná s ostatnými prijímateľmi, sú nútení žiť „pohromade“, čo predstavuje značný zásah do osobnej integrity prijímateľa sociálnej služby. Aj prostredie, v ktorom je sociálna služba poskytovaná je dôležitým aspektom poskytovania sociálnej služby a má priamy vplyv na jednotlivé činnosti poskytované v rámci sociálnej služby. Vyššie uvedené konanie, resp. opomenutie konania, poskytovateľa sociálnej služby predstavuje trváci správny delikt, a to udržiavanie protiprávneho stavu. Konanie účastníka konania tvorí jeden skutok, jeden správny delikt, a to až do okamihu ukončenia trvajúceho správneho deliktu, t. j. jeho dokonania. Trváci správny delikt je totiž možné sankcionovať až do ukončenia jeho trvania

Ministerstvo ďalej konštatuje, že na prvom poschodí budovy zariadenia sociálnych služieb sa nachádza miestnosť, ktorá je v čase výkonu dozoru poskytovateľom označovaná ako „bezpodnetová“. Táto miestnosť je situovaná vedľa kancelárie riaditeľa poskytovateľa sociálnej služby. Dvere do miestnosti majú z vonkajšej strany malý priezor bez skla. Z vnútornej strany sú však dvere do miestnosti celé tapacirované tmavým, nepriehľadným a mäkkým materiálom. Steny tejto miestnosti sú tiež takto tapacirované, na podlahe sa nachádza dlažba, na ktorej je položená jedna žinienka. Miestnosť je vybavená umelým osvetlením, nad vstupnými dverami vo výške sa nachádza jediné malé okno, ktoré sa vyklápa do chodby – miestnosť je teda bez postačujúceho priameho osvetlenia, či vetrania. Vstupné dvere do miestnosti majú kľučku iba z vonkajšej strany, miestnosť samotná sa zamyká na kľúč, z vnútra nie je možné osobe tu prítomnej dvere, ak sú zatvorené, otvoriť. Z miestnosti nie je možné osobe ani komunikovať alebo privolať pomoc. Taktiež nie je možné bez otvorenia dverí z chodby (vonkajšej strany) do miestnosti monitorovať vývoj ani zdravotný/klinický stav a ani správanie prijímateľa sociálnej služby. Z rozhovorov a vyjadrení zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby, ako aj samotných prijímateľov sociálnej služby vyplynulo, že do tejto miestnosti sú umiestňovaní prijímatelia sociálnej služby v prípade tzv. prejavov agresie, keď netelesné obmedzenie je podľa zamestnancov nepostačujúce. V miestnosti prijímateľ zotráva podľa vyjadrení zamestnancov do času, kým sa ukludní (zamestnanci a prijímatelia uvádzali rôzne časové rozpätie).

V rámci vyjadrení prijímateľov sociálnej služby a zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby ministerstvo uvádza v odôvodnení rozhodnutia nasledovné.

Prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] dňa 05. 04. 2023 uviedol ISV, že túto miestnosť pozná, povereným zamestnankyniam ISV ju sám ukázal a uviedol, že tam chodí, keď je „zlý“ a „vyjde, keď je dobrý“. Popísal vlastnými slovami situáciu, že sa do nej dostane za asistencie personálu, ako aj iných prijímateľov sociálnej služby, ktorí mu spoločne vyzlečú šaty. V miestnosti je potom nahý. Z miestnosti sa po určitej dobe dostane na svoju izbu, avšak chodbu prejde nahý. Podobne aj prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] potvrdil, že túto miestnosť pozná. Uviedol, že tam „zatvárajú tých, čo neposlúchajú“. Zároveň označil práve prijímateľa [REDAKOVANÉ] že bol v „bezpodnetovej“ miestnosti umiestnený. V rozhovore

potvrdil, že iní prijímatelia, ako aj on, asistujú pri umiestnení klienta do tejto miestnosti a vyzliekani jeho oblečenia. Zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby [REDAKOVANÉ] v rozhovore dňa 05. 04. 2023 a 26. 06. 2023 potvrdil, že táto miestnosť je využívaná pri agresívnych stavoch prijímateľov sociálnej služby na určitý čas a, ak to nevedie k upokojeniu prijímateľa, volajú rýchlu zdravotnú pomoc a „políciu“. Tento postup potvrdzuje aj jediný záznam telesného obmedzenia v registri obmedzení vedenom v informačnom systéme sociálnych služieb, ku ktorému došlo dňa 13. 05. 2022 voči prijímateľovi sociálnej služby [REDAKOVANÉ], keď fyzicky napadol dvoch zamestnancov. Bol umiestnený v tejto miestnosti (poskytovateľ ju označil ako miestnosť určenú na bezpečný pobyt, napriek tomu, že táto miestnosť v žiadnom z aspektov nespĺňa požiadavky na takúto miestnosť podľa platnej právnej úpravy) a následne odvezený zo ZSS Kovarce službou Rýchlej zdravotnej pomoci za účasti príslušníkov obvodného úradu Policajného zboru na ambulantné psychiatrické vyšetrenie.

Zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby [REDAKOVANÉ] dňa 26. 06. 2023 uviedol, že „bezpodnetová“ miestnosť sa už dlhšie nevyužívala. Podľa jeho vyjadrenia bol však v tomto roku pred viac ako dvomi mesiacmi v miestnosti umiestnený [REDAKOVANÉ], ktorý počas pobytu v miestnosti poškodil „tapacír“ na vchodových dverách. Uvedené potvrdzuje na webovej stránke poskytovateľa sociálnej služby aj zverejnená „Kniha dodávateľských objednávok“ zo dňa 30. 03. 2023 a „Kniha dodávateľských faktúr“ zo dňa 31. 03. 2023, keď bola poskytovateľovi sociálnej služby dodávateľom [REDAKOVANÉ] fakturovaná suma 80,00 eur za „prečalúnenie dverí – bezpodnetová miestnosť“. Vzhľadom na skutočnosť, že poskytovateľ teda ešte v marci 2023 investoval finančné prostriedky do opravy dverí na tejto miestnosti, konkrétne práve do materiálu, ktorým je obložená vnútorná strana dverí, značí ministerstvu, že poskytovateľ miestnosť regulárne a pravidelne používal tak, ako to opisujú prijímatelia a niektorí zamestnanci poskytovateľa, chcel ju mať k dispozícii v neporušenom a funkčnom (vzhľadom na jej predpokladaný – poskytovateľom určený účel) stave. Ak by išlo o miestnosť nevyužívanú, bez zjavného účelu v zariadení sociálnych služieb a súčasne by nedošlo k poškodeniu dverí v čase približne od januára do marca 2023, nevznikla by poskytovateľovi potreba realizovať a znášať finančné náklady v súvislosti s opravou vstupných dverí do tejto miestnosti. Zamestnanec [REDAKOVANÉ] ďalej uviedol, že oblečenie sa vyzlieka a „poprezerá“ umiestnenému prijímateľovi kvôli bezpečnosti, aby si neublížil a nemal pri sebe nebezpečné predmety (napr. zápalky). Prijímateľ sociálnej služby sa potom oblečie v kúpeľni v ubytovacej časti zariadenia, ktorá sa však nachádza v priestoroch oddelených schodiskom a chodbou od časti zariadenia, kde je miestnosť (bezpodnetová) umiestnená (vedľa kancelárie riaditeľa zariadenia).

Z odôvodnenia ministerstva vyplýva, že štatutárny zástupca sa dňa 14. 06. 2023 na ústnom pojednávaní v ZSS Kovarce ministerstvu vyjadril, že do funkcie riaditeľa zariadenia bol menovaný dňa 01. 04. 2023, a preto sa k predošlému obdobiu nevie hodnoverne vyjadriť. Uviedol, že nemá vedomosť o umiestňovaní prijímateľov do „bezpodnetovej“ miestnosti. Ku skutočnosti, že prijímateľ sociálnej služby bol v miestnosti nahý uviedol, že vie z prerozprávania, že takto sa to nestalo. „Je to lož. Ale viem to len z rozprávania [REDAKOVANÉ]“ [REDAKOVANÉ] do zápisnice dňa 14. 06. 2023 uviedla, že táto miestnosť je využívaná pri agresivite klienta. Uvádza: „*Nepamätám si, kedy bol môj posledný prípad, je tu veľmi veľa obyvateľov. Nepamätám si, kedy za mojej prítomnosti bola využitá táto miestnosť... Za služby iných zamestnancov, neviem o tom, ako a kedy využívajú túto miestnosť.*“

Ministerstvo ďalej konštatuje, že v rizikovom pláne má prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] uvedenú ako rizikovú situáciu „riziko zmeny správania, riziko verbálneho a fyzického ataku“. V rizikovom pláne nie sú definované preventívne opatrenia na predchádzanie ich vzniku, ani nastavené postupy konkrétneho riešenia krízových situácií v prípade, keď nastane rizikové správanie (agresivita, verbálny alebo fyzický útok).

Poskytovateľ sociálnej služby nepreukázal spoluprácu s prijímateľom sociálnej služby, jeho rodinou a inými osobami pri navrhovaní a vypracovávaní postupov krízovej intervencie na zvládanie krízových situácií. Vzhľadom aj na počet zamestnancov pracujúcich vo viaczmenných prevádzkach, na chýbajúce postupy v rizikových situáciách a chýbajúcu vzájomnú spoluprácu medzi jednotlivými „úsekmi“, či oddeleniami vznikajú u poskytovateľa sociálnej služby také podmienky, v ktorých bude agresívne správanie ohrozujúce život alebo zdravie prijímateľov sociálnej služby, prípadne zamestnancov zariadenia riešené situačne, reaktívne a navyše i postupmi, ktoré zákon o sociálnych službách en bloc nepripúšťa.

Ministerstvo v súvislosti s uvedenou skutkovou situáciou ďalej v odôvodnení uvádza, že zákon o sociálnych službách v ustanovení § 10 ods. 1 určuje, že pri poskytovaní sociálnych služieb v zariadení nemožno používať prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby. Ide o zásadu, teda ustálené pravidlo pre konanie a správanie sa osôb pri poskytovaní sociálnej služby, ktorého obsahová stránka je potom zrejmá i zo znenia ďalších ustanovení zákona o sociálnych službách, ako aj ďalšej platnej právnej úpravy (sensu largo) jednotlivo alebo vo vzájomných súvislostiach. Je možné ju pri jej aplikácii individualizovať.

Prvky takto ustanovenej právnej reglementácie sú najmä:

- a. účel a význam zákazu používania obmedzení osôb v podmienkach poskytovania sociálnych služieb ako zásady, pravidla správania sa osôb pri poskytovaní sociálnych služieb, explicitné ustanovenie podmienok umožňujúcich odchýlku – výnimku z takto ustanoveného zákazu – pravidla,
- b. stanovenie požiadavky kumulatívneho naplnenia zákonom určených podmienok/ okolností pre vznik takej situácie pri poskytovaní sociálnych služieb odôvodňujúcej možnosť odchýlenia sa v postupoch/ pri poskytovaní služby od primárneho pravidla správania sa,
- c. taxatívny výpočet konkrétnych možných spôsobov obmedzenia fyzických osôb, ak dôjde k naplneniu a overeniu predchádzajúcich okolností,
- d. ustanovenie pravidla prednosti netelesného obmedzenia pred obmedzením telesným osoby prijímateľa sociálnej služby,
- e. následné povinnosti súvisiace so zaznamenávaním a informovaním o obmedzení prijímateľa sociálnej služby

nie je prípustné vnímať a ani aplikovať (používať poskytovateľom sociálnej služby) či už mimo takýto ucelený zákonný rámec alebo osobitne/ selektívne/ preferenčne. Inými slovami, nie je túto právnu úpravu možné, žiadúce a prípustné aplikovať bez artikulácie ostatných prvkov a/alebo spôsobom, ktorý by charakteristiku vyššie uvedených prvkov rozširoval (napr. rozširoval taxatívny výpočet spôsobov obmedzenia alebo i kumulatívne splnenie podmienok pre obmedzenie vnímal ako vznik povinnosti „obmedziť“, a nie iba konštituovanie jednej z možností riešenia/ reakcie/ sanácie), alebo zužoval (napr. nerešpektovanie informačných povinností alebo podmienok/ náležitostí „vybavenia“ miestnosti na bezpečný pobyt osoby), alebo selektívne vyberal iba niektoré z prvkov takto určeného zákonného rámca (napr. správna identifikácia situácie „ohrozenia“ alebo výber takého spôsobu obmedzenia, ktorý zákon o sociálnych službách nepripúšťa). Zákonodarca touto právnou úpravou mieni v jej celistvosti nastavenie takých pravidiel poskytovania sociálnej služby, ktoré sú z pohľadu zákonodarcu „garantujúce“ rešpekt i reálnu aplikáciu/ napĺňanie základných ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb. Zákonodarca isto nemienil ustanoveniami § 10 zákona o sociálnych službách „formálne“ konštatovanie/ proklamáciu, ale reálny, efektívny a predvídateľný systém „brzd, protiváh a na seba

nadväzujúcich garancií“ ako pre prijímateľa sociálnej služby, tak i pre poskytovateľa sociálnej služby (objektívne) a jeho zamestnancov.

Zákonnou výnimkou je takto situácia, ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb. I vtedy je však možné použiť prostriedky obmedzenia prijímateľa sociálnej služby len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia, pričom podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách majú prostriedky obmedzenia netelesnej povahy prijímateľa sociálnej služby prednosť pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia. Za prostriedky telesného obmedzenia sa v ustanovení § 10 ods. 3 zákona o sociálnych službách určuje zvládnutie situácie použitím rôznych špeciálnych úchopov, umiestnením prijímateľa sociálnej služby do miestnosti, ktorá je určená na bezpečný pobyt alebo použitím liekov na základe pokynu lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria. Ide pritom, ako je to uvedené už i vyššie o taxatívny výpočet prostriedkov telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, z ktorého nie je prípustné nijak (ani analogicky) vybočiť, keďže právna úprava reglementuje a reflektuje oblasť, kde môže dôjsť k zásahu do základných ľudských práv a slobôd, ktorý by nebol ani primeraný (čo najmenej invazívny či intenzívny), ani predvídateľný, či spočívajúci na platnom právnom základe, legitímnom cieľi a nevyhnutnosti.

Teda vzhľadom na závažnosť takéhoto zásahu, resp. vplyvu na základné ľudské práva a slobody prijímateľov sociálnej služby (osobitne právo na osobnú slobodu, zákaz mučenia, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, sloboda pohybu), zákon o sociálnych službách podmienky, na ktorých splnenie je možnosť (nie nutnosť) použitia obmedzenia prijímateľa sociálnej služby viazaná, definuje a vymedzuje tak, že k ich naplneniu musí dôjsť kumulatívne, teda k splneniu podmienok musí dôjsť súčasne. Takto zákon o sociálnych službách určuje poskytovateľovi sociálnej služby najskôr povinnosť vyhodnotiť, a to na individuálnej úrovni, samotnú situáciu, teda jej vznik resp. existenciu ako takej zákonnej okolnosti, na ktorú je možnosť obmedzenia osoby prijímateľa sociálnej služby viazaná, ako i následne vyhodnotiť jej trvanie/ priebeh, vrátane adekvátnosti. Následne zákon o sociálnych službách určuje poskytovateľovi sociálnej služby ďalšie naviazané „procesné“ povinnosti. Zákon o sociálnych službách takto kreuje/ utvára čo najšpecifickejšie, a teda presne určené podmienky („skutkový stav“), kedy umožňuje poskytovateľovi sociálnej služby pri poskytovaní sociálnej služby obmedziť prijímateľa sociálnej služby – netelesne alebo telesne. Jedná sa o situáciu vyvolanú nebezpečným konaním prijímateľa, kedy v nasledujúcej blízkej chvíli možno predpokladať, že dôjde k zraneniu, k poškodeniu zdravia alebo k ohrozeniu niektorej zo základných životných funkcií ľudského organizmu.

Miestnosťou, ktorá je určená na bezpečný pobyt sa nutne v systéme platnej úpravy Slovenskej republiky rozumie priestor určený pre bezpečný pobyt - prijímateľa sociálnej služby, ktorý svojím správaním priamo ohrozuje svoj život alebo svoje zdravie alebo zdravie a život iných fyzických osôb. Samotná miestnosť, ako aj jej vybavenie, by mali zodpovedať špecifickým potrebám okruhu osôb, ktorým je sociálna služba určená. Vybavenie miestnosti má byť také, aby podporovalo upokojenie a súčasne bolo i zaistené bezpečie prijímateľa sociálnej služby. Prijímateľ sociálnej služby má mať v nej možnosť privolať pomoc zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby resp. komunikovať o svojich potrebách. Poskytovateľ sociálnej služby by mal mať prehľad o celej miestnosti a dianí v nej. V neposlednom rade by miestnosť mala byť dôstojným prostredím a zaisťovať prijímateľovi tepelný, zvukový a svetelný komfort.

Umiestnením prijímateľa sociálnej služby do miestnosti určenej na bezpečný pobyt dochádza nutne a logicky k nedobrovoľnému obmedzeniu pohybu prijímateľa sociálnej služby. Aj pri takom zásahu má však prijímateľ sociálnej služby bez ďalšieho právo na rešpektovanie ochrany jeho dôstojnosti a telesnej integrity. Vyzlečenie zo šiat, ponechanie nahého prijímateľa v uzavretej miestnosti a následný prechod nahého prijímateľa sociálnej

služby chodbou je konaním nehumánnym, ktoré je spôsobilé spôsobiť prijímateľovi poníženie. A to navyše v prostredí, ktoré je/má byť pre prijímateľa náhradou jeho/ jej domáceho prostredia, a ktoré je často jediným prostredím, ktoré prijímateľ sociálnej služby má a pozná. Prijímateľ sociálnej služby má právo na dôstojné zaobchádzanie, starostlivosť a úctu i pri nevyhnutnosti použitia prostriedku telesného, či netelesného obmedzenia.

Ministerstvo považuje výpovede prijímateľov sociálnej služby a zamestnancov po dôkladnom zvážení a berúc do úvahy osobitné okolnosti v zariadení sociálnych služieb (systém práce, nedostatočné vykonávanie odborného sociálneho poradenstva, prvky inštitucionalizácie prijímateľov, systém moci/ nadvlády a prispôsobovania sa klientov fungovaniu zariadenia a nie naopak, osobitne zraniteľné postavenie prijímateľov a ich závislosť atď.) za dostatočne hodnoverné, a teda také, že ministerstvo im prikladá náležitú vážnosť a zvažuje a hodnotí ich pri svojom konaní. Ministerstvo takto zobralo do úvahy ako objektívne, tak aj subjektívne aspekty výpovedí, a považuje ich za dôveryhodné ako externé (v rámci fungovania zariadenia sociálnej služby) tak, i interne konzistentné. Výpovede boli na sebe nezávislé, neboli vzájomne ovplyvnené, zhodovali sa v osobe prijímateľa sociálnej služby a v spôsobe vykonania telesného obmedzenia. Taktiež ich ministerstvo považuje za autentické aj z dôvodu, že výkon dozoru ISV a jeho predmet bol oznámený poskytovateľovi až priamo pri začatí dozoru dňa 04. 04. 2023 na mieste a dopytované osoby nemohli v danom čase vedieť ani predpokladať, ktoré informácie, od koho a s akým účelom budú získavané, nakoľko okruh informácií a podkladov, ktoré malo ministerstvo v úmysle získať, im nebol známy. Takto vnímalo výpovede prijímateľov a zamestnancov poskytovateľa ministerstvo už pri samotnom začatí konania o uložení tejto pokuty a v priebehu správneho konania sa ministerstvu takýto prístup cestou ďalšieho dokazovania vo veci i potvrdil. Nie je možné neprihliadať na výpovede a informácie získané cestou výkonu dozoru od prijímateľov sociálnej služby iba z toho dôvodu, že ich sám poskytovateľ a jeho zamestnanci apriórne (bez ďalšieho) označujú ako „chovancov“, či „osoby zbavené svojprávnosti“ alebo „nedôveryhodné“ a podobne. Je potrebné ich vyvažovať a dôsledne overovať, subjektívne informácie objektivizovať, ako aj naopak. V neposlednom rade je nutné uviesť, že pre prijímateľov v tomto zariadení je výkon dozoru umožňujúci voľnú a nekontrolovanú komunikáciu so zamestnancami ISV jednou z mála relevantných príležitostí takto komunikovať s príslušným orgánom verejnej správy o svojej situácii a živote v zariadení sociálnych služieb.

Ministerstvo zároveň uvádza, že deň a čas umiestnenia prijímateľa sociálnej služby v „bezpodnetovej“ miestnosti nie je možné spätne určiť exaktne (ako konkrétny deň a čas) z dôvodu absentujúcej evidencie (inak zákonom o sociálnych službách požadovanej) tohto obmedzenia zo strany poskytovateľa sociálnej služby. Je tomu tak aj z dôvodu, že zamestnanci pracujú v štyroch pracovných zmenách a pre jednotlivé „úseky“ neexistuje jednotný postup poskytovateľa ani povinnosť vzájomného odovzdávania si informácií medzi zamestnancami. Zamestnanci a prijímatelia sociálnej služby uviedli len neurčité časové rozlíšenia (zamestnanec [REDAKOVANÉ] dňa 26. 6. 2023 uvádza, že prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] tam bol „pred viac ako dvomi mesiacmi tohto roku“, prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] uvádza dňa 05. 04. 2023, že tam bol „v nedeľu“, prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] uvádza dňa 05. 04. 2023, že „naposledy tam bol [REDAKOVANÉ]. už asi nikto“). To, že k rôznym krízovým situáciám dochádza najčastejšie počas víkendov a sviatkov uviedla aj [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] dňa 14. 06. 2023 na ústnom pojednávaní. V zariadení sociálnych služieb, kde je zavedené prísne dodržiavanie denného režimu, ktorý sa rovnako opakuje každý deň je pre prijímateľov ťažké orientovať sa v dňoch, mesiacoch. Napriek tomu sa ich výpovede zhodujú o tomto jednom skutku a vymedzujú ho tak, že tento skutok je nezameniteľný s iným konaním. Preto má ministerstvo za preukázané, že k uvedenému skutku došlo v období medzi 01. 01. 2023 a 31. 03. 2023 (na základe zistených skutočností v preverovanom období). Dňa 31. 03. 2023 bola už poskytovateľovi sociálnej služby

vystavená faktúra spoločnosťou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] za prečalúnenie poškodených dverí „bezpodnetovej“ miestnosti. Poskytovateľ sociálnej služby telesné obmedzenie voči prijímateľovi [REDAKOVANÉ] žiadnym spôsobom písomne nezaevidoval a nezaznamenal v registri obmedzení. Právny poriadok Slovenskej republiky vychádza z princípu, že osobná sloboda každého je zaručená, preto zásahy do osobnej slobody možno vykonať len v prípadoch a za podmienok výslovne zákonom stanovených. Podľa ustanovenia § 10 ods. 4 a ods. 5 zákona o sociálnych službách musí byť telesné a netelesné obmedzenie prijímateľa sociálnej služby zaznamenané v registri telesných a netelesných obmedzení zriadenom na tento účel, ktorý je povinný viesť poskytovateľ sociálnej služby v informačnom systéme sociálnych služieb. Register obmedzení obsahuje zápis každého obmedzenia prijímateľa sociálnej služby s uvedením jeho mena, priezviska a dátumu narodenia, spôsobu a dôvodov obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, dátum a čas trvania tohto obmedzenia, opis okolností, ktoré viedli k obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby, s uvedením príčiny nevyhnutného obmedzenia, opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania situácie, pri ktorej bolo nevyhnutné použiť obmedzenie, meno a priezvisko lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria, ktorý obmedzenie nariadil a schválil, alebo dodatočne bezodkladne schválil, meno a priezvisko sociálneho pracovníka, ktorý sa k použitiu obmedzenia písomne vyjadril a popis zranení, ktoré utrpeli zúčastnené fyzické osoby.

Keďže použitie prostriedkov obmedzenia so sebou nesie riziko zneužitia alebo zásahu do ľudskej dôstojnosti, musí byť podrobené prísnyim pravidlám. Zákonodarca v dôvodovej správe k zákonu o sociálnych službách uvádza, že nakoľko akékoľvek telesné obmedzenie prijímateľa sociálnej služby podlieha nevyhnutnosti schvaľovania, nariadovania, resp. dodatočného schvaľovania (s výnimkou liekov, u ktorých právna úprava „dodatočnosť“ schvaľovania nepripúšťa) lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria a vyjadreniu sociálneho pracovníka k tomuto telesnému obmedzeniu, súčasne sa striktnie upravuje, že tieto úkony musia byť vykonané písomne a potvrdené podpisom tohto lekára a sociálneho pracovníka. Ide v tomto smere o zdôraznenie súvisiacej spoluzodpovednosti za vykonaný zásah do integrity osobnosti prijímateľa sociálnej služby a jeho dôstojnosti, ktorého opodstatnenosť musí byť v každom jednotlivom prípade náležite zdokladovaná a osvedčená.

Takáto evidencia obmedzení však neslúži len na kontrolu samotného použitia obmedzenia, ale pomáha aj poskytovateľovi sociálnej služby revidovať, preverovať, prípadne meniť spôsob a priebeh poskytovanej sociálnej služby s ohľadom na prevenciu rizikového správania a hľadať možnosti a spôsoby skvalitnenia jej poskytovania v súlade s potrebami prijímateľa sociálnej služby. Preto je aj dôležité, aby poskytovateľ sociálnej služby vytváral a uplatňoval systém získavania a odovzdávania potrebných informácií medzi zamestnancami o prevencii, priebehu a postupoch riešenia rizikových situácií, kedy môže dôjsť k priamemu ohrozeniu života alebo zdravia prijímateľov sociálnej služby alebo iných fyzických osôb.

Ministerstvo tiež v odôvodnení uvádza, že poskytovateľ sociálnej služby je podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách povinný poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni. Ide pritom o jedno zo základných ustanovení právnej regulácie poskytovania sociálnych služieb obsiahnutých v tretej hlave prvej časti (všeobecné ustanovenia) zákona o sociálnych službách, ktorá takto upravuje práva a povinnosti pri poskytovaní sociálnej služby. Z povahy vyplýva, že právna úprava tu dáva do vzťahu práva prijímateľov sociálnych služieb s povinnosťami práve ich poskytovateľov. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách je poskytovateľ sociálnej služby v domove sociálnych služieb (ustanovenie § 38 ods. 2 písm. a) druhý bod zákona o sociálnych službách) a v špecializovanom zariadení (ustanovenie § 39 ods. 2 písm. a) druhý bod zákona o sociálnych službách) povinný vykonávať odbornú činnosť, ktorou je podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona o sociálnych službách základné sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo. Ďalej, podľa ustanovenia § 19 ods. 1 zákona o sociálnych službách je sociálne

poradenstvo takou odbornou činnosťou, ktorá je zameraná na pomoc osobe v nepriaznivej sociálnej situácii a súčasne sa vykonáva na úrovni základného sociálneho poradenstva a špecializovaného sociálneho poradenstva. Ustanovenie § 84 ods. 5 zákona o sociálnych službách určuje, že špecializované sociálne poradenstvo vykonáva osoba, ktorá má jednoročnú prax v priamom styku s cieľovou skupinou a súčasne spĺňa podmienku odbornej spôsobilosti na výkon sociálnej práce sociálnym pracovníkom podľa zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a) tohto zákona je kvalifikačným predpokladom na výkon odbornej činnosti sociálnym pracovníkom získané vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca a podľa § 5 ods. 3 písm. a) tohto zákona sa splnenie kvalifikačného predpokladu preukazuje doloženým dokladom o absolvovaní vysokoškolského štúdia druhého stupňa v študijnom odbore

Dozorovaný subjekt v období od februára 2022 podľa vyjadrení [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (dňa 14. 06. 2023), sociálne poradenstvo na úrovni špecializovaného sociálneho poradenstva, z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zamestnankyne – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ktorá spĺňa kvalifikačné predpoklady na výkon tejto odbornej činnosti, v danom čase neposkytoval. Zastupovaním je poverená zamestnankyňa, menovaná [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ktorá nie je na výkon tejto odbornej činnosti podľa § 84 ods. 5 zákona o sociálnych službách odborne spôsobilá, keďže preukázala najvyššie dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v odbore sociálna práca. ISV okrem iného bolo uvedené, že jej práca má hlavne administratívny charakter a s prijímateľmi sociálnej služby inak neprichádza do kontaktu. Toto ale nezodpovedá hlavnej úlohe/ nutnej pracovnej náplni sociálneho pracovníka, či asistenta sociálnej práce, ktorý by mal v priamej práci s klientom (prijímateľom sociálnej služby) odborne a efektívne poskytovať každodennú podporu v zmysle práva klienta na nezávislý život a primeranú podporu. Účelom ukladania povinností rôznym subjektom zákonom celkom určite je zabezpečiť také vzájomne prepojené právne prostredie (úpravu na seba nadväzujúcich i prelínajúcich sa práv a povinností), ktoré garantuje a i reálne vedie k ich napĺňaniu. Vykonávaním povinnosti (poskytovať sociálne poradenstvo) je potrebné rozumieť súvislé konanie resp. činnosť subjektu, ktorému je povinnosť určená zákonom a nielen formálne deklarovanie jej čiastkových atribútov (napr. vedenie v evidencii zamestnancov poskytovateľa). Sociálni pracovníci a pracovníčky môžu zastávať v zariadení sociálnych služieb aj administratívne roly, primárne je však ich úlohou priamo pracovať s prijímateľmi sociálnych služieb, hodnotiť ich potreby, poskytovať im potrebné poradenstvo a byť nápomocní pri kvalitnom poskytovaní sociálnej služby. Špecializované sociálne poradenstvo možno v sociálnych službách považovať za exkluzívny (nenahradiťelný, špecializovaný) výkon sociálnej práce. Ako vyplýva z ustanovenia § 19 ods. 3 zákona o sociálnych službách, špecializované sociálne poradenstvo má byť vysoko individualizované a adresné. Sociálne poradenstvo je nielen nástrojom pomoci pri riešení problému, ale i podpory a starostlivosti o prijímateľa sociálnej služby, o rozvoj jeho osobnosti, v jeho aktivizácii pri riešení nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo nepriaznivého zdravotného stavu.

Na základe vyššie uvedených skutočností ministerstvo ustálilo, že vyššie uvedený skutkový stav zodpovedá naplneniu správnych deliktov podľa § 101 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnych službách (tým, že poskytovateľ sociálnej služby porušil povinnosti podľa ustanovenia § 9 ods. 7 písm. a) a § 10 zákona o sociálnych službách) a podľa § 101 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnych službách (tým, že poskytovateľ sociálnej služby nesplnil povinnosť vykonávať odbornú činnosť podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách, v rozsahu podľa ustanovenia § 38 ods. 2 písm. a) druhého bodu a § 39 ods. 2 písm. a) druhého bodu zákona o sociálnych službách).

Ministerstvo, po zvážení všetkých okolností uložilo poskytovateľovi sociálnej služby za spáchané správne delikty pokutu vo výške 5 000 eur. Ministerstvo v tejto súvislosti uvádza, že platná právna úprava určuje zväžiť ministerstvu pri určení výšky pokuty závažnosť, následky, opakovanie sa deliktu alebo spáchanie viacerých správnych deliktov. Je vecou správnej úvahy ministerstva – správneho orgánu zväžiť tieto aspekty, pričom platná úprava neurčuje ani hierarchiu týchto aspektov, ani mieru, v akej na ten, ktorý aspekt pri určení výšky ministerstvo prihliada. Právna úprava však určuje povinnosť ministerstvu tieto prvky zvažovať a vyvažovať a poskytnúť účastníkovi konania dostatočnú a zrozumiteľnú argumentáciu/ odôvodnenie záverov svojej úvahy o výške udelenej pokuty. Podľa ustanovenia § 10 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, ak sa dozorovaný subjekt dopustil viacerých správnych deliktov, ministerstvo rozhodne o uložení pokuty za správny delikt v jednom konaní.

S ohľadom na princípy správneho trestania, ktoré musia analogicky (z dôvodu chýbajúcej procesnej úpravy správneho trestania) zodpovedať/ zrkadliť postupy, teda procesnú právnu úpravu trestania v trestnom práve, ministerstvo zistené porušenia zákona o sociálnych službách posúdilo ako súbeh správnych deliktov. Podľa trestnoprávnej teórie o súbeh trestných činov ide vtedy, ak ten istý páchatel' spácha dva alebo viac trestných činov pred tým, ako bol za niektorý z nich odsúdený súdom prvého stupňa, a pokiaľ nezanikla trestnosť niektorého z nich. Účastníkovi konania ministerstvo uložilo, z hľadiska hmotnoprávnych účinkov súbehu, úhrnnú pokutu za správny delikt najprísnejšie postihnuteľný podľa absorpčnej zásady, ktorá sa v trestnom práve uplatňuje pri trestaní zbíhajúcich sa trestných činov. Zbiehajúce sa delikty sú tak postihnuté len trestom určeným pre najťažší z nich, čo pri rovnakých sadzbách pokút znamená, že správny orgán posúdi závažnosť deliktu a úhrnný trest uloží podľa sadzby za najzávažnejší z týchto deliktov (závažnosť pritom je nutné posudzovať i z pohľadu rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky predovšetkým s ohľadom na charakter individuálneho objektu deliktu, čiže záujem, proti ktorému delikt smeruje a ku ktorému je ochrana právnym predpisom určená).

Z hľadiska závažnosti a následkov ministerstvo poukazuje na to, že porušenie povinností ustanovených v § 10 zákona o sociálnych službách patrí medzi najzávažnejšie, nakoľko sa jedná o zásah do osobnej slobody, slobody pohybu, integrity a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby. Ministerstvo toto porušenie, berúc na zreteľ ďalšie delikty, ktorých sa poskytovateľ sociálnej služby dopustil, považuje za tak závažné, že ukladá pokutu na hornej hranici sadzby.

Ministerstvo ďalej uvádza, že dôležitosť dodržiavania ustanovení § 10 zákona o sociálnych službách bola podporená zákonodarcom aj zákonom č. 218/2021 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon o sociálnych službách, a to zvýšením kontroly nad použitím telesného a netelesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby zasielaním zápisu každého obmedzenia dôverníkovi, ktorého má právo si prijímateľ sociálnej služby zvoliť.

Tým, že poskytovateľ sociálnej služby nesplnil požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. a neurobil tak od 01. 10. 2018, nezabezpečil prijímateľom sociálnej služby ani minimálny štandard, ktorý je právnym predpisom vyžadovaný. Každá ľudská bytosť sa vyvíja pod vplyvom prostredia, je s ním v ustavičnej interakcii a môže človeka podporovať alebo spôsobovať nepriaznivé zmeny. Priestorové podmienky priamo ovplyvňujú aj spôsob, akým dozorovaný subjekt poskytuje sociálnu službu, ktorá je reálne/ každodenne spôsobilá prinajmenšom vytvárať také bariéry v prostredí, kde sa poskytuje sociálna služba, ktoré narúšajú, priam znemožňujú realizáciu základných práv osôb, ktorým sa v zariadení poskytuje sociálna služba na základe odkázanosti fyzickej osoby na jej poskytovanie. Práva a slobody prijímateľov sociálnej služby v tomto zariadení sú vplyvom nevhodných, nedostatočných, a teda nezákonných a nehumánnych podmienok poskytovania

sociálnej služby systematicky práve zo strany poskytovateľa sociálnej služby „nechránené“. Nevľúdne prostredie zariadenia, kde sú prijímatelia pri každej činnosti, aj tej najintímnejšej, „viditeľní“, bez akéhokolvek náznaku súkromného priestoru a kde im nie je dovolené z tohto prostredia sa vzdialiť, nie je s určitou prostredím podporujúcim a nápomocným. V neposlednom rade je aj výrazným faktorom, ktorý priamo ovplyvňuje aj samotné vnímanie prijímateľov o nich samých.

Špecializované sociálne poradenstvo je odborná činnosť vykonávaná odborníkom pri zisťovaní príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, a fyzickej osobe sa poskytuje konkrétna odborná pomoc. V praxi sa jedná o dlhodobú odbornú prácu s prijímateľom sociálnej služby a od základného poradenstva sa odlišuje hlavne v hĺbke poradenskej intervencie. Tým, že túto odbornú činnosť dozorovaný subjekt dlhodobo neposkytoval, prijímateľom nebola poskytovaná jedna z najdôležitejších odborných činností, ktorú je poskytovateľ sociálnej služby povinný poskytovať s ohľadom na špecifiká a potreby cieľovej skupiny. A keďže sa jedná o autentický proces, špecifický pre každého prijímateľa sociálnej služby, neexistuje žiadny univerzálny návod na riešenie tej ktorej situácie prijímateľa, a preto je práca odborne kvalifikovaného zamestnanca tak dôležitá. Ministerstvo pri stanovovaní výšky pokuty postupovalo tak, aby výška pokuty plnila represívnu funkciu a aby táto pokuta pôsobila na dozorovaný subjekt výchovne a zároveň plnila funkciu generálnej prevencie. Závažnosť následkov vníma ministerstvo i z toho uhla pohľadu, že ku všetkým uvedeným deliktom došlo v prostredí, ktoré prijímateľovi sociálnej služby nahrádza kompletne jeho domáce, či rodinné prostredie, čo kladie zvýšené nároky na ochranu, bezpečnosť a dôstojnosť podmienok poskytovania sociálnej služby pre prijímateľa – nielen priestorových a materiálnych, ale aj podmienok vzťahových, ako aj spôsobu, akým je prijímateľovi náležitá odborná podpora priamo poskytovaná.

Správna úvaha o závažnosti následkov správneho deliktu, tak ako ich ministerstvo popisuje vyššie, je pre rozhodovanie o výške pokuty v tomto prípade pre ministerstvo kľúčové. Hodnoteniu „opakovanosti“ správnych deliktov sa ministerstvo nevenovalo, keďže nie sú obsahom skutkového stavu v tomto prípade – správnom konaní o uložení pokuty.

Dňa 5. septembra 2023 bol ministerstvu doručený rozklad účastníka konania.

V časti II. rozkladu, ktorú účastník konania označuje ako: „K oprávneniu ministerstva vykonávať dohľad nad činnosťou dozorovaného subjektu v správnom konaní“ a v časti III. označenej ako „K skutku 1“ účastník konania namíeta, že ministerstvo nedisponuje právomocou vykonávať „dohľad nad činnosťou účastníka konania v celom popisovanom rozsahu správneho konania, vo vzťahu ku konkrétnym skutkom...“, nakoľko svojím postupom zasahuje do práv a oprávnení iných vecne príslušných správnych orgánov.“ a že sa ministerstvo zaoberalo skutočnosťami nad svoj kompetenčný rozsah – z dôvodu, že právne závery v rozhodnutí ministerstva odkazujú na vyhlášku MZ SR č. 259/2008 Z. z., ktorá je v kompetencii Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. Účastník konania uvádza, že ministerstvo sa vyjadrovalo v rámci správneho konania ku dozorovaným skutočnostiam, ku ktorým právne nemohlo byť a fakticky ani nebolo oprávnené ich ani len v rámci svojej pôsobnosti vecne správne vyhodnotiť, nie to vyvodzovať vlastné skutkové závery, ktoré by boli následne relevantné na prijatie právne správnych záverov v rozhodnutí. Účastník konania má za to, že niektoré nevyhnutné skutočnosti neboli ani relevantne skúmané v zmysle zákonnej úpravy, nie to ešte pre potrebu prijatia tak závažných záverov voči účastníkovi konania preukázané. Podľa názoru účastníka konania správny orgán tým, že nedostatočne skutkovo a právne posúdil predmetné zistenia, zaťažil prijaté rozhodnutie arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou týchto skutkových záverov.

Účastník konania poukazuje na to, že „bezpodnetová“ miestnosť sa nevyužívala na akékoľvek telesné-netelesné obmedzenia prijímateľov sociálnych služieb, čo podľa účastníka

konania potvrdila aj zamestnankyňa - [REDAKOVANÉ] p. [REDAKOVANÉ]. Účastník konania poukazuje na vyjadrenie [REDAKOVANÉ] p. [REDAKOVANÉ] na ústnom pojednávaní dňa 14. 06. 2023, že ak prijímateľ strávil čas v „bezpodnetovej“ miestnosti, bolo to zaznamenané v registri obmedzení a dialo sa to „v prípadoch krajnej núdze“. Účastník konania na základe uvedeného poukazuje na to, že zamestnanci mali vedomosť, kde a akým spôsobom sa zapisujú tieto úkony, ale vzhľadom na ich neexistenciu táto potreba nevznikla. Z pohľadu účastníka konania je preto sporné, či správny orgán namieta aj samotnú existenciu „bezpodnetovej“ miestnosti alebo len prípadnú realizáciu obmedzenia prijímateľov sociálnej služby. Účastník konania tiež poukazuje na vyjadrenie štatutárneho orgánu p. [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že telesne a netelesné obmedzenia sú zaznamenané v registri obmedzení. Ako dôkaz vyššie uvedených tvrdení uvádza zápisnicu zo dňa 14. júna 2023.

Účastník konania namieta, že nemal dispozičnú možnosť oboznámiť sa so skutočnosťami uvádzanými v odôvodnení rozhodnutia, dozorový spis neobsahoval zvukové nahrávky zo dňa 04. 04. 2023, 05. 04. 2023, 26. 06. 2023 ani záznam alebo zápisnicu z citovaných ústnych vyjadrení, a že prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] nemôže kvôli ťažkým psychiatrickým diagnózam, ktoré sú dopĺňané o viaceré účinky liekov, relevantne uviesť dôveryhodné skutočnosti, ktoré by verifikovali uvedený neurčitý dej. Účastník konania uvádza, že vzhľadom na zjavnú nedostupnosť akýchkoľvek podkladov z týchto ústnych výsluchov uvedené navodzuje značnú pochybnosť o sugestívnosti a kapcióznosti pokladaných otázok od kontrolórov, a to nie len voči prijímateľom sociálnych služieb ale aj samotným zamestnancom.

Účastník konania namieta, že je neprijateľné bez zainteresovanosti štatutárneho orgánu, resp. vecne kompetentných osôb dospieť k skutkovému stavu, že vykonané „prečalúnenie dverí“ v „bezpodnetovej“ miestnosti malo súvislosť s prijímateľom sociálnej služby [REDAKOVANÉ]. Účastník konania namieta, že zo skutkových záverov nevyplýva, že by nebol „zapísaný konkrétny prijímateľ sociálnych služieb“ resp. by „nedošlo k odovzdaniu akejkoľvek informácie“. Ďalej uvádza, že v bode 24. rozhodnutia ministerstva sám správny orgán konštatuje, že „...nie je možné spätne určiť exaktne (ako konkrétny deň a čas) z dôvodu absentujúcej evidencie...“, čo naznačuje, že prijaté skutkové závery sú pochybné, pričom absencia rovnako nie je preukázaná, navyiac je nezákonným spôsobom správnym orgánom procesne zameraná, čo preukazuje arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia ministerstva. Navyiac účastníkovi konania sa jemu dostupné výpovede vôbec skutkovo nezhodujú z prijatými závermi správneho orgánu. Skutok nemôže byť zameniteľný, ak nikdy neexistoval. Definičné znaky správneho orgánu pri vymedzení skutku sú skutkovo a aj právne pochybné.

Účastník konania namieta, že správny orgán aplikoval dôkazy, ktoré neboli súladne so zákonom č. 10/1996 Z. z. (pozn. účastník konania uvádza zákon č. 10/1995 Z. z.) účastníkovi konania odobraté. Konkrétne zošit, v ktorom boli vedené záznamy telesných a netelesných obmedzení, na ktoré správny orgán odkazuje.

Účastník konania má za to, že žiadne zo skutkových tvrdení nie je zo strany správneho orgánu v nespochybniteľnej miere preukázané (odhliadnuc od objektívnej zodpovednosti). Podľa názoru účastníka konania v rámci bezpečného pobytu je zrejmé, že skutkové zistenia správneho orgánu nie sú rovnako skutkovo dostatočné a nie je nikde skutkovo preukázaná protiprávnosť porušenia u účastníka konania, pričom účastník konania tieto tvrdenia správneho orgánu odmieta. Poskytovateľ sociálnych služieb odmieta akékoľvek tvrdenia správneho orgánu o obmedzovaní osobnej slobody prijímateľov sociálnych služieb, pričom poukazuje, že je povinný v nevyhnutnej miere zabezpečiť ich bezpečnosť a ochranu ich zdravia a života, ako aj zabezpečiť ochranu života zdravia ale aj majetku osôb, čo individuálne vo vzťahu k jednotlivým prijímateľom sociálnych služieb aj zabezpečuje.

Účastníkovi konania nie je zrejmé, na podklade akých skutkových dôkazov správny orgán dospel k prijatým záverom v bode 17. rozhodnutia ministerstva. Poskytovateľ

sociálnych služieb má voči svojim prijímateľom sociálnych služieb individuálny vzťah, nikdy ich negeneralizoval a ani ich nelimitoval príkazmi alebo zákazmi, ktoré by im bránili v ich osobných alebo osobnostných právach. Poskytovateľ sociálnych služieb vykonával vždy len nevyhnutné úkony, ktorými sledoval výlučne cieľ zabezpečenia ochrany zdravia a života prijímateľov sociálnych služieb ako aj zamestnancov. O týchto skutočnostiach nasvedčuje neustála súčinnosť ministerstvu zo strany účastníka konania ako aj bezodkladné príkazy riaditeľa. Ako dôkaz účastník konania uvádza Príkaz č. 2/20023, Príkaz č. 3/2003 a Príkaz č. 4/2023.

Účastník konania namieta, že jeho štatutárny zástupca delegoval prácu na ďalších sociálnych pracovníkov v rámci zamestnaneckej štruktúry, pričom sa aj sám zapájal do sociálnej interakcie s prijímateľmi sociálnej služby (má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca) a rovnako sa vrátila zamestnankyňa, ktorá túto prácu vykonávala pred jej dlhodobou práceneschopnosťou. Podľa názoru účastníka konania Správny orgán tieto skutočnosti vôbec nereflektoval a na nápravnej úrovni v rámci funkcie dozoru nelogicky vyvodzuje administratívnoprávnu zodpovednosť, ktorú vôbec neodôvodnil.

K „neprimeranosti sankcie“ účastník konania namieta, že správny orgán bližšie nešpecifikoval, ktoré porušenie je ako hodnotené. Poukazuje na to, že je nevyhnutné, aby bola sankcia objektivizovaná, pričom je navyše zrejmé, že a uložená sankcia sa vzhľadom na doterajšiu prax ISV odlišuje od zverejnených postupov. Odvoláva sa na poskytovanie súčinnosti a na aktivitu konania v prospech prijímateľov sociálnej služby. Účastníkovi konania nie je zrejmé, akým spôsobom, a za akých objektívnych zákonných podmienok správny orgán dospel k záveru na uložení sankcie na hornej hranici (maximálna sankcia).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti účastník konania navrhuje, aby vedúci ústredného orgánu štátnej správy rozhodnutie ministerstva zrušil a vec vrátil ministerstvu na ďalšie konanie.

Ministerstvo ako prvostupňový správny orgán k podanému rozkladu uvádza, že podľa ustanovenia § 2 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach je inšpekciou v sociálnych veciach dozor nad dodržiavaním osobitných predpisov (vrátane zákona o sociálnych službách) pri poskytovaní sociálnej služby - v rozsahu plnenia si povinností poskytovateľov sociálnej služby, ako aj vyvodzovanie zodpovednosti za porušovanie povinností ustanovených zákonom o sociálnych službách a zákonom o inšpekcii v sociálnych veciach. Vecná príslušnosť ministerstva rozhodovať o pokute ako sankcii za porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zákona o sociálnych službách je teda ex lege daná platnou právnou úpravou a zrejme zo samotného výroku rozhodnutia a jeho odôvodnenia, a teda účastník konania nemá relevantný dôvod pochybovať o tom, ktorý správny orgán je oprávnený v tejto veci konať – teda ako uskutočňovať celé správne konanie, tak aj vo veci rozhodnúť.

Podľa ustanovenia § 101 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnych službách sa správneho deliktu v oblasti sociálnych služieb poskytovateľ sociálnej služby dopustí, ak pri poskytovaní sociálnej služby poruší povinnosti podľa § 9 ods. 7 zákona o sociálnych službách. Skutková podstata tohto správneho deliktu je bezo zmeny takto upravená v zákone o sociálnych službách od 01. 01. 2009, keď jedným z dôvodov takejto právnej úpravy je tá skutočnosť, že obsahom správneho deliktu je také porušenie zákona o sociálnych službách (povinnosti poskytovateľa sociálnej služby podľa zákona o sociálnych službách), ktoré priamo ovplyvňuje práva prijímateľov sociálnej služby a kvalitu poskytovania sociálnej služby, tak ako sú tieto určené zákonom o sociálnych službách.

Ministerstvo má na základe ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach *ex officio* povinnosť vyvodiť zodpovednosť za porušenie povinnosti,

ktoré zákon o sociálnych službách označuje za správny delikt v oblasti sociálnych služieb (§ 101 ods. 1 zákona o sociálnych službách), teda aj za porušenie povinnosti splniť požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia podľa osobitného predpisu, a to uložením pokuty do 5 000 eur.

V správnom konaní ministerstvo vo svojom rozhodovaní vychádzalo nielen zo zistení pri výkone dozoru, ale aj zo zistení zo správnym orgánom vykonanej obhliadky v rámci správneho konania a z informácií poskytnutých ministerstvu príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva.

Vyjadrenie p. [REDAKOVANÉ] nekorešponduje so závermi, ktoré z neho účastník konania vyvodil. Podľa zápisnice z ústneho pojednávania vo veci dňa 14. 06. 2023 [REDAKOVANÉ] uviedla, že ona sama „nemala potrebu ich zamykať“, nikdy „nebola účastníka využitia tejto miestnosti“, „ja som tam nikdy nedala...ale čo iné kolegyne...“. Ďalej uviedla správne orgánu, že zamestnanci pracujú v štyroch zmenách, že sa píše hlásenie pri odovzdávaní služby, pričom zdravotný a sociálny úsek má oddelené dokumentácie. Z týchto vyjadrení p. [REDAKOVANÉ] nie je možné urobiť záver, ktorý účastník konania v rozklade mieni, a to, že ku skutku nedošlo tak, ako ho ministerstvo preukázalo. Ide o singulárne tvrdenie, ktorého obsah je zrejmý a ministerstvu z neho vyplynulo iba to, že p. [REDAKOVANÉ] na takom konaní nemala osobne účasť. So všetkými vyjadreniami zamestnancov účastníka konania sa správny orgán vysporiadal, čo aj ozrejmil v odôvodnení rozhodnutia.

K existencii, náležitostiam, používaniu „bezpodnetovej miestnosti“ sa ako právne, tak i fakticky správny orgán vyjadril a odôvodnil svoje závery v rozhodnutí.

P. [REDAKOVANÉ] sa dňa 14. 06. 2023 vyjadrila ministerstvu tak, že „bezpodnetová“ miestnosť bola využívaná pri agresivite klienta. Na otázku ministerstva, kto rozhoduje o použití miestnosti odpovedala: „službukonajúca sestra...alebo sociálny pracovník“. Ďalej uviedla, že „všetky zápisy sú zapísané v registri a aj zadané do informačného systému.“ Na otázku: „Aký dlhý čas strávi prijímateľ v „bezpodnetovej“ miestnosti, odpovedala: „Nikdy to nebolo dlho. To si nevybavujem. Nieкто tam bol možno 10 minút.“ P. [REDAKOVANÉ] teda vo svojich vyjadreniach nepopiera používanie „bezpodnetovej“ miestnosti. Ministerstvo súčasne v rozhodnutí poukázalo na jediný záznam telesného obmedzenia zo dňa 13. 05. 2022 voči prijímateľovi sociálnej služby ([REDAKOVANÉ]) zaznamenaný v registri obmedzení vedenom v informačnom systéme sociálnych služieb. Tento záznam je vedený len v informačnom systéme a v inej písomnej podobe (listinná forma registra obmedzení) sa u poskytovateľa nenachádza. Ministerstvo uvádza, že keďže nevyhnutné telesné obmedzenie písomne nariaďuje, schvaľuje alebo ho dodatočne bezodkladne schvaľuje a potvrdzuje ho svojím podpisom lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria a písomne sa k nemu vyjadruje a potvrdzuje ho svojím podpisom sociálny pracovník zariadenia, je nutná listinná podoba tohto úkonu. Ministerstvo v rozhodnutí nenamieta existenciu miestnosti ako takej, keďže miestnosť určená na bezpečný pobyt môže byť použitá na nevyhnutne potrebný čas ako zákonný prostriedok obmedzenia prijímateľa sociálnej služby. Ministerstvo v odôvodnení rozhodnutia namietalo, že „bezpodnetová“ miestnosť nespĺňala požiadavky na miestnosť určenú na bezpečný pobyt, čo aj riadne v rozhodnutí odôvodnilo.

Ministerstvo ďalej uvádza, že dňa 03. 05. 2023 bolo účastníkovi konania doručené oznámenie o začatí správneho konania, v ktorom bol zároveň poučený o svojich procesných právach vrátane poučenia o možnosti nazerania do spisu vedenom v správnom konaní. Poskytovateľ sociálnej služby (štatutárny zástupca) toto právo uplatnil dňa 18. 05. 2023 a boli mu vyhotovené kópie požadovaných dokumentov vrátane úradného záznamu zo dňa 12. 05. 2023 – prepisu častí nahrávok s prijímateľmi sociálnej služby a zamestnancami poskytovateľa sociálnej služby, ktoré sú obsahom spisu. O uvedených úkonoch bol spísaný úradný záznam, ktorý účastník konania i podpísal. V uvedenom čase účastník konania nebol zastúpený právnym zástupcom, advokátskou kanceláriou. Ak teda účastník konania neposkytol svojmu

právnemu zástupcovi všetku potrebnú dokumentáciu, toto opomenutie nemôže byť na ťarchu správneho orgánu. Účastník konania prostredníctvom svojho právneho zástupcu nebol nahliadnuť do spisu pred vydaním rozhodnutia, preto sa asi ani neoboznámil s prepisom nahrávok z 26. 06. 2023, ktoré boli jedným z podkladov pre vydanie rozhodnutia. Dňa 20. 07. 2023 bola účastníkovi konania v zastúpení odoslaná výzva na vyjadrenie sa k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním podľa ustanovenia § 33 ods. 2 správneho poriadku. Táto výzva bola advokátskej kancelárii doručená dňa 26. 07. 2023. Z dôvodu rešpektovania a zachovania procesných práv účastníka konania ISV požiadala o predĺženie lehoty na vydanie rozhodnutia, aby si účastník konania mohol i reálne, ak sa tak rozhodne, uplatniť náležite svoje právo nahliadnuť do spisu vedeného vo veci.

Ministerstvo poznamenáva, že účastník konania (v zastúpení advokátskej kancelárie) sa k samotnej výzve na vyjadrenie sa k podkladom rozhodnutia vyjadril ministerstvu iba svojim listom označeným ako „Sprievodný list – vyjadrenie k podkladom rozhodnutia“ zo dňa 02. 08. 2023, a to iba tak, že ministerstvu zasiela „...v pripojenej prílohe vyjadrenie zariadenia k čiastkovému protokolu č. 17614/2023-M_ODPISVNR...“. Ide pritom o dva odlišné právne inštitúty, či postupy, keď vyjadrenie dozorovaného subjektu ku protokolu o výsledku vykonaného dozoru je súčasťou postupu pri výkone dozoru podľa zákona č. 10/1996 Z. z. , keď dozorovaný subjekt má právo takéto námietky (k protokolu ako výsledku dozoru) komunikovať ISV, avšak logicky nie ako účastník konania, ale v postavení dozorovaného subjektu, keďže pri výkone dozoru nejde o rozhodovanie ministerstva o právach, povinnostiach alebo právom chránených záujmoch poskytovateľa sociálnej služby. Postup a nutne aj obsah oboch – realizácie dozoru a realizácie správneho konania o uložení pokuty sa síce v čase prelínajú, ale sú jasne odlišné, čo sa týka pravidiel ich priebehu, výsledku, ako aj procesného postavenia osôb na nich účastných (vrátane ministerstva) a v neposlednom rade obsahu (obsah – predmet dozoru u poskytovateľa je podstatne širší ako „vec“, o ktorej koná a rozhoduje ministerstvo v správnom konaní, a vyplýva z poverenia na výkon dozoru vydaného podľa ustanovení zákona o inšpekcii v sociálnych veciach). Napriek tejto možnej neznalosti právnej úpravy, ministerstvo pri svojom rozhodovaní o uložení pokuty prihliadalo na tento „Sprievodný list“ ako na vyjadrenie sa účastníka konania k podkladom pre vydanie rozhodnutia, i keď obsahovo „Sprievodný list“ neobsahuje také informácie, ktoré by reflektovali obsah ustanovenia § 33 ods. 2 správneho poriadku (vyjadrenie sa účastníka konania k vykonaným dôkazným prostriedkom, iným skutočnostiam získaným v konaní, k tomu, či dôkazy boli vykonané v súlade so zákonom, vhodne, primerane atď.). Pred vydaním samotného rozhodnutia ministerstva si účastník konania iné procesné práva neuplatnil.

Diagnózy, resp. zdravotný stav prijímateľa sociálnej služby, [REDAKOVANÉ] nemôžu byť dôvodom nedôveryhodnosti jeho vyjadrení. Postačuje, že je schopný vnímať dané skutočnosti a vie ich ďalej reprodukovať. [REDAKOVANÉ] bol schopný vnímať uvedené skutočnosti a vedel ich reprodukovať napriek jeho zdravotnému stavu a diagnózam, čo potvrdzuje úradný záznam z prepisu nahrávky rozhovoru s ním. Jeho vyjadrenie bolo verifikované aj ďalšími vyjadreniami (prijímateľa sociálnej služby a zamestnanca účastníka konania). ISV sa s touto otázkou dostatočne vysporiadala v písomnom odôvodnení rozhodnutia.

Zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby [REDAKOVANÉ] dňa 26. 06. 2023 uviedol, že „bezpodnetová“ miestnosť sa už dlhšie nevyužívala. Podľa jeho vyjadrenia a vedomosti bol však v preverovanom období v miestnosti umiestnený [REDAKOVANÉ] ktorý počas pobytu v miestnosti poškodil „tapacír“ na vchodových dverách. Správny orgán zadovážil priame, ako aj nepriame dôkazy, ktoré preukazujú spáchanie správneho deliktu účastníkom konania. Výpovede sa zhodujú v osobe prijímateľa sociálnej služby, ako aj v spôsobe ako sa skutok stal. Nepriame dôkazy verifikovali, dopĺňali a podporovali vyjadrenie [REDAKOVANÉ]. Priame, ako aj nepriame dôkazy tvoria logickú sústavu, vzájomne sa dopĺňajú, zhodne a

spoľahливо dokazujú skutočnosť a možno z nich vyvodit' jediný záver a zároveň vylúčiť možnosť iného záveru, tak ako to aj správny orgán náležite a komplexne odôvodnil vo svojom rozhodnutí.

Ministerstvo uvádza, že dňa 05. 04. 2023 zamestnankyňa vykonávajúca dozor vydala dozorovanému subjektu potvrdenie o odňatí prvopisov dokladov, písomných dokumentov a iných materiálov, medzi inými aj zošit - register obmedzení, čo svojim podpisom v daný deň potvrdil aj štatutárny zástupca dozorovaného subjektu. Vrátenie uvedených dokumentov potvrdil štatutárny zástupca svojim podpisom na potvrdení o vrátení dňa 26. 06. 2023.

K námietke účastníka konania súvisiacej s porušením povinnosti podľa § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách ministerstvo uvádza, že skutočnosti uvedené v rozhodnutí ministerstva boli takto zistené a potvrdené aj na dňa 14. 06. 2023 na ústnom pojednávaní. Uvedené je obsahom zápisnice podpísanej [REDAKOVANÉ] a štatutárnym zástupcom účastníka konania.

Ministerstvo uvádza, že pri určení výšky pokuty prihliadalo najmä na závažnosť správneho deliktu rozsah následkov správneho deliktu a na spáchanie viacerých správnych deliktov, svoju úvahu o výške pokuty a pravidlách, na základe ktorých ju určilo riadne odôvodnilo.

Po preskúmaní dôvodov podania rozkladu, rozkladom napadnutého rozhodnutia ministerstva a na vec sa vzťahujúcej, spisovej dokumentácie uvádzam nasledovné.

Podľa § 9 ods. 7 písm. a) zákona o sociálnych službách „*poskytovateľ sociálnej služby uvedenej v § 34 až 40 je povinný splniť požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia podľa osobitného predpisu*“ (zákon č. 355/2007 Z. z. a vyhláška MZ SR č. 259/2008 Z. z.).

Podľa § 10 ods. 1 až 3 zákona o sociálnych službách

„(1) *Pri poskytovaní sociálnych služieb v zariadení nemožno používať prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby. Ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb, možno použiť prostriedky obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia.*

(2) *Za prostriedky netelesného obmedzenia sa považuje zvládnutie situácie podľa odseku 1 druhej vety najmä verbálnou komunikáciou, odvrátením pozornosti alebo aktívnym počúvaním.*

(3) *Za prostriedky telesného obmedzenia sa považuje zvládnutie situácie podľa odseku 1 druhej vety použitím rôznych špeciálnych úchopov, umiestnením prijímateľa sociálnej služby do miestnosti, ktorá je určená na bezpečný pobyt alebo použitím liekov na základe pokynu lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria.*“

Podľa § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách

„(1) *Poskytovateľ sociálnej služby je povinný vykonávať odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti, zabezpečovať vykonávanie týchto činností alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom, pre druh sociálnej služby, ktorý poskytuje.*

Podľa § 101 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnych službách „*správneho deliktu v oblasti sociálnych služieb sa poskytovateľ sociálnej služby dopustí, ak pri poskytovaní sociálnej*

služby poruší povinnosti podľa § 9 ods. 1, 4 až 7 a § 10“.

Podľa § 101 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnych službách „správneho deliktu v oblasti sociálnych služieb sa poskytovateľ sociálnej služby dopustí, ak nevykoná, nezabezpečí a neutvorí podmienky na vykonávanie odborných činností, obslužných činností a ďalších činností v rozsahu ustanovenom týmto zákonom pre druh sociálnej služby a formu sociálnej služby, ktorú poskytuje.“

Podľa § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach „Ministerstvo uloží za správny delikt podľa odseku 1 písm. a) druhého bodu a písm. b) prvého bodu a tretieho bodu a za správny delikt v oblasti sociálnych služieb pokutu do 5 000 eur“.

Podľa § 10 ods. 3 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach „(3) Pri určení výšky pokuty podľa odseku 2 sa prihliada najmä na závažnosť správneho deliktu, rozsah následkov správneho deliktu, opakované spáchanie toho istého správneho deliktu alebo na spáchanie viacerých správnych deliktov.“

Podľa § 46 správneho poriadku „rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.“

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku „(3) V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.“

Podľa § 57 ods. 2 správneho poriadku „(2) Ak nerozhodne správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, o odvolaní, predloží ho spolu s výsledkami doplneného konania a so spisovým materiálom odvolaciemu orgánu najneskôr do 30 dní odo dňa, keď mu odvolanie došlo, a upovedomí o tom účastníka konania.“

Vo vzťahu k porušeniu § 9 ods. 7 písm. a) zákona o sociálnych službách a účastníkom konania namietanej príslušnosti ministerstva konštatujem nasledovné.

Príslušnosť ministerstva posudzovať dodržiavanie požiadaviek na vnútorné prostredie budov a minimálnych požiadaviek na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. je založená v § 2 ods. 1 písm. a) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach v spojení s § 3 ods. 1 písm. a) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach. Právomoc vyvodzovať súvisiacu deliktuálnu zodpovednosť a udeľovať sankciu (pokutu) vyplýva ministerstvu z § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, nakoľko nedodržiavanie požiadaviek na vnútorné prostredie budov a minimálnych požiadaviek na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia je podľa § 101 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnych službách v spojení s § 9 ods. 7 zákona o sociálnych službách správnym deliktom. V tomto smere je navyše potrebné poukázať na to, že z formulácie samotného § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach („Ministerstvo uloží za správny delikt...“) vyplýva, že začatie konania o uložení sankcie (pokuty) za takýto správny delikt je povinnosťou ministerstva a nie jeho oprávnením,

t. j. v tomto prípade nie je zo strany zákonodarcu ponechané na úvahe ministerstva, či konanie o uložení sankcie (pokuty) začne alebo nie.

Tvrdenia účastníka konania, že ministerstvo nedisponuje právomocou vykonávať „dohľad nad činnosťou účastníka konania v celom popisovanom rozsahu správneho konania, vo vzťahu ku konkrétnym skutkom...nakoľko svojím postupom zasahuje do práv a oprávnení iných vecne príslušných správnych orgánov.“ a že sa ministerstvo zaoberalo skutočnosťami nad svoj kompetenčný rozsah – z dôvodu, že právne závery v rozhodnutí ministerstva odkazujú na vyhlášku MZ SR č. 259/2008 Z. z. navodzujú domnienku, že o porušení povinnosti definovanej v právnej norme môže rozhodnúť iba orgán, do ktorého legislatívnej pôsobnosti dotknutá právna norma spadá resp. orgán pôsobiaci v rezortnej hierarchii takéhoto orgánu. Takýto záver je však vzhľadom na ustálenú legislatívnu prax a systematiku právneho poriadku Slovenskej republiky neopodstatnený. Zároveň treba dodať, že právna úprava uvedeného deliktu v zákone o sociálnych službách a právna úprava súvisiacej právomoci ministerstva v zákone o inšpekcii v sociálnych veciach predstavuje vo vzťahu k právnej úprave zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. vzťah špeciálnej a všeobecnej právnej úpravy. S prihliadnutím na interpretačné (derogačné) pravidlá je absencia kompetenčného ustanovenia, ktoré by právomoc ministerstva v súvislosti s posudzovaním a prejedávaním predmetného správneho deliktu ustanovovalo priamo v uvedených zdravotníckych predpisoch, pri posudzovaní existencie právomoci ministerstva v uvedenej oblasti právne irelevantná.

Konkurenčnú právomoc viacerých (aj vecne) príslušných správnych orgánov predpokladá a upravuje § 30 ods. 1 písm. f) správneho poriadku: „*Správny orgán konanie zastaví, ak zistí, že vo veci už začal konať iný príslušný správny orgán, ak sa správne orgány nedohodli inak*“. Zároveň treba poukázať na to, že v prípade, ak by bol pripustený konštrukt účastníka konania o výhradnej právomoci orgánov rezortu zdravotníctva v predmetnej veci, mohlo by ministerstvo predmetnú zákonom ustanovenú deliktuálnu zodpovednosť hodnotiť výhradne prostredníctvom inštitútu predbežnej otázky, ktorej posúdenie sa nemôže vyjadriť formou výroku, ale môže sa prejaviť len v spôsobe rozhodnutia o návrhu vo veci samej a možno ho uviesť len v odôvodnení rozhodnutia (R 61/1965). Inými slovami, podstata prejedávaného správneho deliktu nemôže v celom rozsahu zodpovedať výhradne predmetu prejudiciálnej otázky adresovanej inému orgánu. Takýto prístup by mal za následok obsolétnosť ustanovení zákona o sociálnych službách zakladajúcich deliktuálnu zodpovednosť poskytovateľa sociálnej služby za porušenie uvedenej povinnosti poskytovateľa sociálnej služby, pričom však tieto ustanovenia majú vzhľadom na potrebu špecifickej ochrany prijímateľov sociálnej služby aj v tejto oblasti (požiadavky a štandardy v ubytovaní) svoje jasné opodstatnenie.

V neposlednom rade treba uviesť, že vzhľadom na obsah uvedených porušení povinnosti (napr. nedodržanie maximálneho počtu ubytovaných v jednotlivých izbách) nie je pri hodnotení skutkového stavu nevyhnutný predpoklad rozsiahlej odbornej spôsobilosti zamestnancov ISV v oblasti verejného zdravotníctva. Treba tiež poukázať na to, že k takmer totožným skutkovým zisteniam dospel aj Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru realizovaného u poskytovateľa sociálnej služby. Zo spisovej dokumentácie vyplýva, že uvedený úrad zaslal ministerstvu dňa 19. mája 2023 list, v ktorom ho informoval o zisteniach vyplývajúcich z výkonu štátneho zdravotného dozoru. V súvislosti s predmetným skutkom je na záver potrebné dodať, že účastník konania v rozklade žiadnym spôsobom nevyvracia skutočnosti zistené v rámci výkonu dozoru a obmedzuje sa len na spochybnenie príslušnosti ministerstva konať v predmetnej veci. Vzhľadom na uvedené je nesporné, že skutkový stav zodpovedá stavu uvedenému v rozhodnutí ministerstva.

Vo vzťahu k porušeniu § 10 zákona o sociálnych službách konštatujem

nasledovné.

Účastník konania v rozklade priamo nenamieta legalitu postupu poskytovateľa sociálnej služby (t. j. neuvádza, že použitie takejto miestnosti opisovaným spôsobom by bolo v súlade so zákonom o sociálnych službách), ale uvádza, že k skutku, tak ako je opísaný v rozhodnutí ministerstva vôbec nedošlo.

Z jednotlivých priamych a nepriamych dôkazov však vyplýva, že k použitiu „bezpodnetovej“ miestnosti v prípade prijímateľa sociálnej služby [REDAKOVANÉ] došlo, pričom toto použitie nebolo zaznamenané v registri telesných a netelesných obmedzení. Výpovede viacerých svedkov a to prijímateľa sociálnej služby [REDAKOVANÉ] prijímateľa sociálnej služby [REDAKOVANÉ] a zamestnanca účastníka konania [REDAKOVANÉ] potvrdzujú skutočnosť, že v období medzi 1. januárom 2023 až 1. aprílom 2023 bol do „bezpodnetovej miestnosti“ umiestnený prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] čím voči jeho osobe došlo k použitiu prostriedku telesného obmedzenia. Z registra telesných a netelesných obmedzení, je zrejmé, že

táto skutočnosť v ňom nebola zaznamenaná. Treba tiež uviesť, že svedecké výpovede [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako aj nepriamy dôkaz („oprava tapacíru“) vytvárajú konzistentný obraz o priebehu a následkoch uvedeného skutku. Spáchanie skutku nemožno relativizovať výpoveďami uvedenými v rozklade účastníka konania, z ktorých vyplýva jednoznačne iba to, že ním uvedení zamestnanci poskytovateľa sociálnej služby sa na skutku priamo nepodieľali, resp. o ňom nemali vedomosť. Inými slovami, protichodné výpovede by zavážili omnoho viac v prípade, ak by skutok opísali, avšak by rozporovali jeho priebeh, resp. v prípade, ak by vypovedajúci vedeli kategoricky vylúčiť možnosť spáchania takéhoto skutku, a to aj v čase kedy sa v dotknutom zariadení sociálnych služieb nenachádzali. Vzhľadom na v rozhodnutí ministerstva uvedené okolnosti (psychický stav [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ktorý môže mať určitý vplyv na presné určenie času skutku a absencia zápisu v registri telesných a netelesných obmedzení, ktorá je zároveň súčasťou skutkovej podstaty správneho deliktu) je akceptovateľné, že nie je možné jednoznačne ustáliť deň a čas spáchania tohto správneho deliktu. Zároveň treba zdôrazniť, že samotný psychický stav [REDAKOVANÉ] nemôže byť vnímaný na ťarchu jeho výpovede ako obeť uvedeného skutku. Takýto prístup by mal za následok relativizovanie základných práv a slobôd vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky a ratifikovaných medzinárodných dohovorov, ako aj relativizovanie úloh inštitúcií zabezpečujúcich ich ochranu (napr. verejný ochranca práv, komisár pre osoby so zdravotným postihnutím), na ktoré sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami môžu obracať aj osoby s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony.

Účastník konania v rozklade ďalej namieta/uvádza, že 1. nemal dispozičnú možnosť oboznámiť sa so skutočnosťami uvádzanými v odôvodnení rozhodnutia, nakoľko dozorový spis neobsahoval zvukové nahrávky zo dňa 04. 04. 2023, 05. 04. 2023, 26. 06. 2023 ani záznam alebo zápisnicu z citovaných ústnych vyjadrení; 2. prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] nemôže kvôli ťažkým psychiatrickým diagnózam, ktoré sú dopĺňané o viaceré účinky liekov, relevantne uviesť dôveryhodné skutočnosti, ktoré by verifikovali uvedený neurčitý dej; 3. vzhľadom na zjavnú nedostupnosť akýchkoľvek podkladov z týchto ústnych výsluchov existuje značná pochybnosť o sugestívnosti a kapcióznosti pokladaných otázok od kontrolórov voči nie len prijímateľom sociálnych služieb ale aj samotným zamestnancom; 4. správny orgán aplikoval dôkazy (zošit, v ktorom boli vedené záznamy telesných a netelesných obmedzení, na ktoré správny orgán odkazuje zošit, v ktorom boli vedené záznamy telesných a netelesných obmedzení, na ktoré správny orgán odkazuje), ktoré neboli v súlade so zákonom č. 10/1996 Z. z. účastníkovi konania odobraté. Predmetné námietky účastníka konania k procesnému postupu ministerstva nie sú s prihliadnutím na vyššie uvedené vyjadrenia ministerstva k rozkladu a na obsah spisovej dokumentácie (záznamy zo súvisiacich úkonov) odôvodnené. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že účastník konania využil svoje právo nazerania do spisu, zúčastnil sa na ústnom pojednávaní, kde mal príležitosť

vyjadriť sa a uplatniť svoje návrhy, podnety a pripomienky ku skutku o ktorom sa koná a v neposlednom rade bol vyzvaný, aby sa vyjadril k podkladom rozhodnutia.

Vo vzťahu k porušeniu § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách konštatujem nasledovné.

V kontexte v rozklade uvedených vyjadrení účastníka konania treba uviesť, že suplovanie nezastupiteľnej úlohy sociálneho poradenstva na úrovni špecializovaného sociálneho poradenstva nie je možné zabezpečiť zastupovaním inými pracovníkmi resp. štatutárom poskytovateľa sociálnej služby, ktorí nespĺňajú potrebné kvalifikačné predpoklady podľa § 84 ods. 5 zákona o sociálnych službách, a ktorí s ohľadom na svoje pracovné povinnosti nemôžu uvedenú pozíciu suplovať v dostatočnej miere. S poukazom na to, že súvisiace skutočnosti uvedené v rozhodnutí ministerstva boli takto zistené a potvrdené aj dňa 14. júna 2023 na ústnom pojednávaní a následne zapísané v zápisnici podpísané štatutárom poskytovateľa sociálnej služby, je objektívne preukázané, že k predmetnému porušeniu zákona skutočne došlo.

K primeranosti sankcie uvádzam nasledovné.

Z odôvodnenia rozhodnutia ministerstva je viac ako zrejmé, aké úvahy boli pri ukladaní sankcie pre ministerstvo smerodajné. Stanovená sankcia pritom žiadnym spôsobom nevybočuje z doterajšej rozhodovacej praxe v oblasti inšpekcie v sociálnych veciach. Konštatovania účastníka konania uvedené v rozklade sú preto neopodstatnené. Pri súbehu správnych deliktov v kontexte stanovenia úhrnnej sankcie nie je nevyhnutné definovať výšku sankcie pre každý jednotlivý správny delikt. V zmysle § 10 ods. 3 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach je práve spáchanie viacerých správnych deliktov jedným z kritérií pre stanovenie výšky pokuty. Vzhľadom na závažnosť a priebeh uvedených správnych deliktov, ktoré vytvárajú celkový nelichotivý obraz o podmienkach, v ktorých je klientom zariadenia sociálna služba poskytovaná, je uložená sankcia aj s ohľadom na jej funkcie (represívna a preventívna vrátane generálnej prevencie) adekvátne.

K vyjadreniam účastníka konania týkajúcim sa nápravy zistených čiastkových nedostatkov (ako dôkazy boli predložené príkazy riaditeľa poskytovateľa sociálnej služby) konštatujem, že dodatočná náprava zistených nedostatkov nemôže spätne konvalidovať zistený nezákonný stav.

K procesnej realizácii správneho konania opísanej v rozhodnutí ministerstva treba uviesť, že procesný postup ministerstva nevykazuje vady. Ministerstvo však nesplnilo svoju povinnosť vyplývajúcu z § 57 ods. 2 správneho poriadku, keďže účastníka konania neupovedomilo o tom, že rozklad predložilo v zákonnej lehote odvolaciemu (rozkladovému) orgánu. Uvedená procesná vada, však nemá vplyv na zákonnosť rozhodnutia ministerstva.

Na základe vyššie uvedeného v konaní o rozklade účastníka konania poskytovateľa sociálnej služby: „CLEMENTIA“, Zariadenie sociálnych služieb Kovarce, Kovarce 11, 956 15 Kovarce, IČO: 00356891 zo dňa 5. septembra 2023 proti rozhodnutiu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach, číslo záznamu: 97896/2023, číslo spisu: 19438/2023-M_ODPISVNR zo dňa 7. augusta 2023 vo veci uloženia pokuty § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona č. o inšpekcii v sociálnych veciach za správne delikty podľa § 101 ods. 1 písm. b) a c) zákona o sociálnych službách, mám za preukázané, že rozhodnutie ministerstva bolo vydané v súlade s platnými právnymi predpismi.

Podľa § 61 ods. 2 prvej vety správneho poriadku o rozklade rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie.

Podľa § 61 ods. 3 správneho poriadku ustanovenia o odvolacom konaní sa primerane vzťahujú aj na konanie o rozklade.

Podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku, ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

So zreteľom na uvedené som rozhodla tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 61 ods. 2 druhej vety zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 527/2003 Z. z. proti tomuto rozhodnutiu sa nemožno odvolať.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom na základe správnej žaloby v sociálnych veciach za splnenia podmienok ustanovených v zákone č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Soňa Gaborčáková
ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny
SR

[REDACTED], [REDACTED]
2. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
Inšpekcia v sociálnych veciach